

ZLATÁ KNIHA KOMIKSŮ

VLASTISLAV TOMAN 3

DALŠÍ PŘÍBĚHY PSANÉ STŘELNÝM PRACHEM

ILUSTRACE:
MRÁZIK • PETRÁČEK • ŠRĚDL • VYORAL

xyz

Zlatá kniha komiksů Vlastislava Tomana 3.

Vyšlo také v tištěné verzi

Objednat můžete na
www.xyz.cz
www.albatrosmedia.cz

xyz

Zlatá kniha komiksů Vlastislava Tomana 3. – e-kniha
Copyright © Albatros Media a. s., 2024

Všechna práva vyhrazena.
Žádná část této publikace nesmí být rozšiřována
bez písemného souhlasu majitelů práv.

ALBATROS **MEDIA**

**ZLATÁ
KNIHA
KOMIKSŮ**
VLASTISLAV TOMAN 3
DALŠÍ PŘÍBĚHY PSANÉ STŘELNÝM PRÁČEM

xyz

Text © Vlastislav Toman – heir, 2024
Illustrations © Jiří Petráček, 2024
Illustrations © Petr Vyoral, 2024
Illustrations © Petr Šrédľ, 2024
Illustrations © Martin Mrázik, 2024
© Nakladatelství XYZ, 2024

ISBN tištěné verze 978-80-7683-664-8 (1. zveřejnění, 2024)
ISBN e-knihy 978-80-7683-665-5 (1. zveřejnění, 2024) (ePDF)

PŘEDMLUVA

Vlastislav Toman byl český spisovatel, scenárista a publicista, známý především svou tvorbou v oblasti science fiction a dobrodružné literatury. Narodil se 17. července 1929 v Plzni a zemřel 11. 5. 2022 v Praze. Jeho kariéra je úzce spojena s časopisem ABC mladých techniků a přírodovědců, kde působil jako šéfredaktor a kde jeho příběhy a seriály vycházely.

Toman je autorem řady populárních komiksových seriálů, mezi nejznámější patří *Příhody Malého Boha*, *Strážci*, či *Příběhy psané střelným prachem*. Jeho díla často kombinují prvky science fiction, dobrodružství a záhad, což přitahovalo a stále přitahuje čtenáře všech věkových kategorií.

Kromě své spisovatelské práce se Toman věnoval i redaktorské a vydavatelské činnosti. Jeho přínos české literatuře a komiksové tvorbě je značný, a jeho vliv na popularizaci vědy a techniky mezi mládeží prostřednictvím časopisu ABC je nezpochybnitelný.

Svým působením v literatuře i mimo ni se stal významnou osobností české kulturní scény.

V posledních dnech svého života se Vlastislav Toman, tato legenda české dobrodružné literatury, rozhodl dokončit svůj další počín – komiksový scénář, který byl plodem jeho dlouholeté tvorby a zkušeností. Je to dílo, které uzavřelo jeho tvůrčí cestu, a pan Toman ho odevzdal s pocitem naplnění a klidu. Jen několik dní po tomto významném okamžiku pan Toman náhle zemřel, což zanechalo hluboký otisk nejen v srdcích jeho blízkých, ale i ve světě literatury.

Jeho poslední dílo představuje významný příspěvek k jeho odkazu, a proto jsme se rozhodli, že na jeho počest tuto třetí *Zlatou knihu* dokončíme. Tato kniha, stejně jako

její předchůdkyně, představuje sbírku příběhů, které byly psány s velkou dávkou napětí a dobrodružství, symbolicky naznačovaných střelným prachem, který je v příbězích často používán nejen jako prvek děje, ale i jako metafora pro dynamiku a nečekané zvraty.

V rámci přípravy této knihy jsme čelili výzvě, jak ji udělat zvláštní a nezapomenutelnou. Nakonec jsme se rozhodli pro spolupráci se čtyřmi výtvarníky, kteří byli pečlivě vybráni tak, aby každý z nich přinesl do knihy něco unikátního a svébytného. Tito čtyři umělci – Jiří Oskar Petráček, Petr Šrédl, Petr Vyoral a doc. Mgr. Martin Mrázik, Ph.D., představují široké spektrum uměleckých stylů a generací, což mělo za cíl zajistit, že každý příběh bude vizuálně jedinečný a bude odlišně interpretovat Tomanův text.

Zlatá kniha nabídne čtenářům nejen fascinující literární zážitek, ale i estetické potěšení díky rozmanitosti ilustrací, které doplňují a rozšiřují atmosféru jednotlivých příběhů. Každý výtvarník měl za úkol přenést čtenáře do jiného světa a času, a to prostřednictvím svého unikátního stylu a umělecké vize. V knize se tak mísí historické epizody s objevnými prvky, což je v souladu s Tomanovou fascinací historií palných zbraní a jejich vývojem.

Právě kombinace poutavého vyprávění a vizuální rozmanitosti této knihy představuje poctu Vlastislavu Tomanovi a jeho nezapomenutelnému přínosu české literatuře. Tak jako jeho příběhy byly psány střelným prachem, i tato kniha byla vytvořena s cílem zanechat trvalou stopu ve světě literární a výtvarné kultury.

Petr Tychtl

NAKLADATELSTVÍ XYZ

KDYŽ PRÁSKALY KAPSLÍKY

Kapslíkovky a špuntovky patří k létům dávno minulým. A přesto tyto hračky – pistolky, revolvery i pušky – patří do historie ručních palných zbraní, jak jsem ji prožil od dětských let. Bylo to údobí mezi mírem a válkou, kterou chystal náš soused a vůdce Německa Adolf Hitler.

My děti jsme si tehdy ani tak nehrály na válku, jako spíše na kovboje, zálesáky, mušketéry, bandity nebo piráty a loupežníky. A tak při našich bojích práskaly výstřely z hraček, jež měly podobu ručních palných zbraní, a nosili jsme je po kapsách a leckdy i za opaskem.

Princip palby byl jednoduchý. Do zbraně se vložil kapslík – kulatý papírový polštářek s troškou třaskaviny. Úder kohoutku třaskavinu vznítil, prásklo to a i obláček dýmu se objevil. Pistolky byly obvykle jednoranové, ale byly též opakovačky s páskovým zásobníkem kapslíků. To už však byly „zbraně“ luxusnější, právě tak jako pušky-kapslovky. V principu šlo o klasický perkusní (úderný) zámek.

Určitou výjimkou pak byly špuntovky-jehlovky. Do ústí hlavně se zastrčil klasický korkový špunt, v němž byla dutinka s kuličkou výbušné směsi, dutinka byla překryta papírovou přelepku. V hlavni pak byla jehla, která po stisknutí kohoutku směs úderem vznítila a špunt vystřelila, případně ho i roztrhala. To už byla hračka nebezpečná a to omezovalo i její použití při našich hrách. Přesto se našli jedinci, kteří tuto spíše zakázanou hračku dokázali použít.

Další významnou vzpomínkou pro můj zájem a vztah k ručním palným zbraním byla tehdy i návštěva plzeňského městského muzea a expozice palných zbraní. Dodnes patří k těm vyhledávaným, ale pro mne, už tehdy obdivovatele husitských vojsk, to byl neopakovatelný zážitek! I když jsem do muzea zavítal od té doby několikrát.

Při kdejaké příležitosti jsem pak po řadu let začal navštěvovat hrady a zámky nebo muzea, kde byly vystaveny historické palné zbraně. Nestal se ze mne sběratel ani amatér-odborník, jak by se mohl někdo domýšlet. Spíše mě vábily příběhy zbraní, kdo a kdy je vyráběl, jak vznikaly a jak se měnily nebo používaly...

A léta plynula. Stal jsem se načas důstojníkem-vojenským novinářem v redakci armádních novin *Rudá zástava*. To už jsem měl za sebou i vojenskou základní službu a naučil se střílet z pušky i samopalu a pistole. Redigoval jsem v novinách kulturně-osvětovou činnost, a tak se mi na redakční sůl dostávaly i knihy z vojenského nakladatelství. Jednou to bylo dvousvazkové dílo Jaroslava Lugse *Ruční palné zbraně*. Seznámil jsem se báječným člověkem, pracovníkem Vojenského historického muzea (tehdy sídlilo na Hradčanech). Objevil jsem tu – i díky němu – mnoho zajímavých zbraní a on k nim přidal občas i nějakou historickou zajímavost.

A zase muselo uplynout pár let, než se zrodil nápad napsat *příběhy psané střelným prachem*. Bylo to v létě roku 1973, když jsem si vzal Lugsovy knihy a začel se do nich. Kromě zbraní tu byla tu i řada poznámek a zajímavých údajů, kdy a kde zbraně vznikly, kdo je vytvořil, kde, jak a proč byly použity... Tu knihu by si čtenář sotva vzal ke čtení nebo na prohlídku do muzea. A tak mě napadlo, že se pokusím napsat *příběhy, kde budou zbraně hrát jednu z hlavních rolí*, a přidám i pár historických informací.

První povídky jsem pak publikoval na stránkách časopisu *ABC mladých techniků a přírodovědců* a čtenářům se líbily! To mě povzbudilo souborné vydání prvních povídek vyšlo později dokonce knižně v Západočeském nakladatelství v Plzni (1988) pod názvem *Příběhy psané střelným prachem*. Odborný doslov napsal PhDr. Vladimír Dolínek, pracovník Vojenského historického muzea, kterému vděčím i za to, že mi umožnil se blíže s některými raritami historických zbraní a jejich funkcí. V knize byl i malý slovník s vysvětlením odborných výrazů.

Zpočátku jsem psal příběhy na klasickém psacím stroji a byl jsem obklopen haldami knih, map i obrázků. Měl jsem tehdy možnost si z některých historických zbraní i vystřelit. Zhlédl jsem dokonce ukázky střelby a nabíjení předovek a perkusních zbraní a potkal jsem i řadu zajímavých lidí, sběratelů a přátel historické střelby. A pak jsem vymýšlel příběhy, v nichž ruční palné zbraně vedle lidí hrají významnou roli. Jako třeba

zbraně kombinované, skryté a zákeřné, tedy meče, šavle, kordy a tesáky spojené s pistolí. Existují i vycházkové hole skrývající pistolí nebo pastevecký bič s pistolí. A jsou dokonce jídelní příbory kombinované s pistolemi a jiné exkluzivity...

Povídky o zbraních se v ABC čtenářům líbily, a tak jsem některé přepsal na komiksy. Tak vyšla první série *Příběhů psaných střelným* (1977/79) a pak i druhá (1984/85). Pustil jsem se však i do rozsáhlejších vyprávění v komiksové úpravě, abych je později přepsal do literární podoby pro edici *Víkendy* (1990/1991). Některé najdete v nové komiksové úpravě v této knize.

Na začátku svého povídání jsem vzpomněl na kapslíkové pistole a revolvery z mého dětství. Dnes mají kluci, ale i děvčata na výběr celou řadu hračkových ručních palných zbraní. Stále to jsou pistole a revolvery nebo samopaly, nabíjejí se však hrnkovými kapslíky, které připomínají zápalky (roznětky) perkusních zbraní. U jiných hraček jsou dokonce plastové projektily, které z hlavně vystřelí stlačená voda nebo plyn. Střelecké souboje napodobují též zbraně, které vystřelují kuličky s barvivem a ty při zásahu označí i místo dopadu střely. „Bojovníci“ jsou oblečeni v ochranných oblecích a pro hru je vybudována i válečná zóna s různými úkryty i překážkami.

Inu, jak se říká, pokrok se nedá zastavit ani v tomto směru. Když si vzpomenu, jak se v některých filmech kolem střelců hromadí prázdné nábojnice, tak si vzpomenu na dávné časy, kdy se palné zbraně nabíjely ručně a obvykle jen vestoje – nasypal se prach z prachovnice, pak se do hlavně zatloukla nabíjákem kulka s hadříkem či kůžičkou na utěsnění. Nato se odsypalo trochu prachu na pánvičku, a pak teprve mohl střelec vypálit jednu jedinou kulku! A tohle všechno musel střelec udělat na bojišti obvykle vestoje. Vždyť i my kluci jsme museli do těch našich hraček dávat kapslíky ručně. Už chápete, proč mám raději ty staré předovky, muškety, pistole-křesačky, ručně zdobené rytinami a vykládané třeba stříbrem nebo slonovinou? Ty psaly střelným prachem dávné příběhy a já se pokouším je vyprávět. Jen lituji, že ze zbraní určených především pro lov a obranu se postupem doby staly někdy až nestvůrné nástroje zabíjení a prostředky válek.

Vlastislav Toman

Milujete komiksy, ale volnou poličku u sebe doma hledáte marně?
Pošlete některé knihy mimo svoji bublinu s **www.restorio.cz**.

Albatros Media podporuje udržitelný rozvoj, který vrací použitým věcem smysl. On-line antikvariát Restorio vaše knihy odkoupí a zaplatí vám ihned – nečekáte, až se prodají. Získané peníze si můžete nechat, nebo si vyberete charitu, kterou jimi podpoříte. V tom případě navýší Restorio částku o 20 %.

SCÉNÁŘ: VLASTISLAV TOMAN
KRESBA: PETR VYORAL

BÍČ POMSTY

LETÍCÍ KŮŇ BYL BEZPOCHYBY
NEJSTARŠÍM USEDLÍKEM V KRAJI KOLEM
RIO DE NUECES. INDIÁNI SE ODTUD
POD TLAKEM BÍLÝCH KOLONISTŮ STÁHLI
NA SEVER. TO, ŽE LETÍCÍ KŮŇ V TOMTO KRAJI
ZŮSTAL, MĚLO SVÉ HLUBOKÉ KÖŘENY.
MILOVAL PRÉRII A MUSTANGY. BYL LOVCEM
A KROTITELEM KONÍ. A TOHLE JEŠTĚ PORÁD
BYL JEJICH KRAJ.

KDYŽ VĚTŠINA JEHO KMENE ODEŠLA OD OŘECHOVÉ ŘEKY, ZŮSTAL TADY SE SVÝM NEJMLADŠÍM SYNEM ČTYŘI
VĚTRY, JEHO ŽENOU ROŠOU A DVĚMA VNUKY. ŽILI V JACALĚ - CHATRČI NĚDALEKO LEŠA U POTOKA,
KTERÝ VTĚKAL DO ŘEKY POBLÍŽ BRODU. VE SVAHU NAD ŘEKOU MĚL LETÍCÍ KŮŇ PŘÍRODNÍ KAMENNÉ SEDÁTKO,
KDE ČASTO ODPOČÍVAL.

DNESKA JE TEDA

NEDRO...

KDO TO MŮŽE BÝT?
TVÁŘ NEROZEZNÁM, ALE KONĚ ANO!
DON RIVERO V POLEDNE
NA PROJÍŽDCE?!

HM, HM! KDOPAK
JE ZASE TOHLE?

VYPADÁ JAKO
TEXASAN...

PODLE KONĚ JE TO TEN
AMERICKÝ HACIENDADO!*

*HACIENDADO - SEDLÁK, HOSPODÁŘ

